

کاشت هنگ در افغانستان سومین نبات که با کونکرمی جنگد

هنگ یا انغوزه که نام علمی یا لاتین او *Ferula assa-foetida* معروف بوده در بازار جهانی بنام هینگ یا اسافوتایید یاد شده، که به انگلیسی آن را *Stinking assa* یا *Hing* می نامند. که *Stinking assa* آن در زبان سکندراوی بنام خربوی ترجمه شده میتواند. بدین معنی است که بوی هنگ خیلی زیاد تیز است. هنگ یکی از نباتات مهم طبی و بومی افغانستان محسوب می گردد. چون کشت هنگ قانونی است یک دهقان در یک سال از کشت هنگ میتواند از ۷ الی ۱۵ لک افغانی بدست آورد. طبق معلومات هموطنان از دو جریب زمین که هنگ کشت شده باشد روز ۱۰۰ دالر بدست آمده و این سلسله ای ۳ تا ۴ ماه دوام می کند. که دوچند الی ۳ چند کونکار است. ۲۸ نوع این نبات در افغانستان تا حال شناسایی شده است. که ۳ نوع آن در وطن عزیز ما افغانستان مشهور است.

۱. هینگ سفید که بازار زیاد دارد

۲. هینگ سرخ

۳. هینگ چپیر، راف میباشد

هنگ رنات است چندین ساله ریشه آن گوشتی و کلفت ساقه آن گوشتی که معمولاً بشکل بوته یا درختچه ایی نمو نموده که بعضاً ساقه آن به ارتفاع دو متر هم می رسد. هنگ در طول دوران نمو فقط یکبار تولید گل می نماید. گل های آن به رنگ زرد و به گروه چتری مانند در آخر ساقه پدید می آید. هنگ در چند سال ابتدایی سن خود ساقه آن معلوم نمیشود و برگ های آن پهن روی زمین هموار میشود. بطور طبیعی در شمال شرق و غرب در دامنه های کوهها، بطور مزروعی و در غرب و شمال و جنوب افغانستان میروید. میوه انغوزه یا هنگ دارای دوشکل تخم به رنگ نصولاری تیره و سیاه، بیضروی کمی پهن و بسیار بدبو می باشد. در پایانی بهار با تیغ زدن یا قطع ریشه یا قسمت پایین ساقه شیره بسیار بد بو در میانی تابستان بیرون می آید که در کنار هوا کم سخت می شود که همان هنگ است

اگر در زمستان باران ببارد به فصل بهار در دامنه کوهها می روید. اگر نبارد در اوایل بهار شروع به نمو می کند. مردم از این گیاه آشی می پزند که به آش هنگ شهرت دارد اگر چه بوی تند دارد اما

خیلی ها خوشمزه و خوش خوراک است. عمر بوته هنگ ۲۵ الی ۳۰ سال می باشد هر قدر که عمری بوته زیاد شود شیره دهی آن نیز زیادتر میشود.

گیاه هنگ در ماه عقرب کشت شده در ماهای (حوت، حمل، ثور) سبز می باشد و ضرورت به آب و دور کردن علف های هرزه دارد ولی در ۹ ماه دیگر ریشه در زمین می باشد هیچ ضرورت به مراقبت ندارد. هنگ در مناطق که بالاتر از ۱۵۰ میلی لیتر بارندگی دارد میتواند بصورت للمی کشت شود. هنگ در مقابل سردی هوا، و آفات بیماری خوشبختانه بی نهایت مقاوم می باشد. کشت نهالچه نسبت به تخم بهتر است، کشت نهال سال اول حاصل میدهد و کاشت تخم سال چهارم حاصل میدهد. انواع مرغوب در ارتفاعات ۷۰۰ الی ۲۴۰۰ متری از سطح بحر قابلیت نمو خوب دارد. زمان کشت هنگ از ماه عقرب شروع گردیده، در مناطق که سرد است و احتمال برف باری سنگین را دارا است قبل از برفباری کشت شود بهتر است.

کاشت هنگ به مقایسه کوکنار؟

سود دهی هنگ بسیار بالا است و هیچ کشت در افغانستان به اندازه کشت هنگ سود دهی بالا ندارد. «هنگ ماده بد بو و نا خوش آیند است اما ادویه ای که از این شیره متعفن می سازند، ولی در سراسر جهان مورد نیاز است هنگ موارد استعمال فراوان طبی دارد و یکرشته از امراض، را برطرف می کند». از لحاظ ظاهری چندین نوع هنگ وجود دارد که باهم مشابه می باشد اما از لحاظ کیفیت متفاوت بوده است. تا فعلاً بهترین هنگ از لحاظ دارویی و تجارتي، هنگ سفید تاجیکستانی می باشد. که فعلاً در دو ولسوالی افغانستان کشت میشود. نبات هینگ از افغانستان به هند صادر می شود. به اساس آمار وزارت زراعت افغانستان سال گذشته بیش ۳۵۵ هزار کیلو هینگ در این کشور تولید شد که ارزش آن بیش از ۳۰ میلیون دلار می شود. در سال ۱۳۸۵ خورشیدی وزارت زراعت افغانستان برداشت و تجارت این گیاه را برای مدت ۵ سال غیرمجاز اعلام کرد ولی تلاش اندکی برای بهبود حاصلات آن انجام شد. اکنون ساکنان ولسوالی رستاق ولایت تخار برای احیای محصولات این گیاه کمر بسته اند و با استفاده از تجربه تاجیکستان در همسایگی ولایت تخار و بدخشان زمین های خشک و دیمی خود را زیر کشت این گیاه قرار داده اند.

فعلاً در زیاده ولایات کشت هنگ مروج شده است ولی این گیاه بیش تر در ولایات بلخ، تخار، جوزجان، سمنگان و بدخشان کشت می شود. همچنین قرار است در سال ۱۴۰۰، پروژه تنظیم و ارزش افزایی محصولات طبی بخصوص هینگ را نیز در ولایت های بلخ، سمنگان، کندز، تخار، بدخشان، جوزجان، فاریاب، سرپل، هرات، بادغیس، غور، پکتیا، غزنی، فراه و لوگر نیمروز راه اندازی و تطبیق نموده اند. همچنان کشت و پرورش انگوزه در ولسوالی های سیغان و پنجاب بامیان افزایش یافته و در دیگر نقاط این ولایت به صورت للمی و آبی رو به ترویج است. از فروش این گیاه طبی، دهاقین این ولایت سالانه صد ها هزار افغانی عاید بدست می آورند.

ساقه نبات هنگ

هنگ دارای ساقه ای زرد رنگ با فرورفتگی های برجسته می باشد. در انتهای ساقه های اصلی و فرعی گل هایی زرد رنگ و مجتمع به صورت چتری پدیدار می شوند.

نبات دارای تعدادی برگ بوده بر روی سطح زمین خود را پهن می نماید. هنگ در چهار یا پنج سال اول تنها برگ خود را رشد می دهد. بعد از بین برگها ساقه میروید شکل آن ستوانه ای و گوشه دار بوده که ارتفاع آن بیشتر از یک متر و بعضاً به دو متر می رسد.

گل

گل‌های نبات هنگ عموماً خود القاح یا هوموفرتایت (موجودیت آله تأنیث و تذکیر در گل واحد) بوده البته گل‌های وجود دارد که نر و ماده آن بطور جداگانه در نبات هنگ وجود دارد، رنگ پوست ساقه گل دهنده زرد متمایل به سبز میباشد . گل‌دهی نبات هنگ نظر به شرایط اقلیمی و محل نموی نبات می تواند بعد از سال پنجم یعنی در سال های ششم الی دهم پدیدار گردد، البته به نوع ارتباط دارد. گل‌دهی نشانه به پایان رسیدن دوره نمویی نبات هنگ محسوب می گردد.

ریشه

ریشه هنگ از دو لایه ضخیم و نازک تشکیل شده است . پوست بیرونی ریشه به رنگ نصولاری متمایل به سیاه است و پس از خشک شدن به صورت یک لایه نازک به راحتی جدا می شود. پوست درونی ضخیم و به رنگ سفید می باشد. ریشه ها راست و گوشته دار می باشند . قسمت آغازین ساقه پوشیده از الیافی است که با قیمانده غلاف خشک شده برگ‌های سال های قبل می باشد . این الیاف یک لایه محافظی برای این ناحیه به حساب می آیند. چون در نبات بالغ تمام ی شیرۀ تولید شده برای ساختن تخم به مصرف می رسد ، پس از تشکیل تخم ، نبات برای همیشه خشک می شود و ریشه مورد حمله حشرات و آفات قرار گرفته و تجزیه می شود . قطر ریشه نبات هنگ بر حسب سن نبات بین ۷ الی ۱۵ سانتی متر متفاوت می باشد . عمق ۳۰ الی ۴۰ سانتی متر در خاک فرو می رود . ریشه ها به صورت تار معمولاً افق و به موازات سطح خاک قرار دارند که در حفاظت خاک نقش مهمی ایفاء می نماید

برگ

: برگهای هنگ دارای رنگ سبز تیره با بریدگی های عمیق و تقسیمات فرعی بوده و به طرف زمین هموار می باشند. برگهای قاعده ساقه این نبات عموماً گوشته دار، به طول متوسط ۵۰ تا ۶۰ سانتی متر و فاقد دمبرگ بوده، منقسم به قطعاتی با تقسیمات فرعی دندانه دار است برگهای نبات هینگ به صورت علفی و به رنگ سبز تیره با بریدهگی های زیاد هستند.

میوه

میوه هنگ دوگانه ایی بوده به رنگ نصولاری تیره مشاهده شده است این میوه دارای بوی تند می باشد، بیضوی شکل بوده مانند بال می باشد. میوه دوگانه ایی در زمان پخته شدن از یکدیگر جدا شده و هر کدام به یک تخم تبدیل شده و به زمین می ریزند.

شیره

هنگ شیر ه یا صمغ نباتی است که از جرح ریشه، جرح ناحیه تحتانی ساقه و یا قطع ساقه نبات مولد از محل جرح خارج گردد. بعد از هر سه روز، یکبار در ناحیه برش ترشحات نرم سفید مشاهده می شود که در مجاورت هوا، به ماده ایی نصولاری رنگ، سخت و با بوی تند تبدیل و می گردد.

پس از سه ماه رایزوم نبات از دست داده شیره تولید نمیشود . طعم هنگ در اکثر انواع تلخ بوده و بوی آن مشابه به بوی سیر و خیلی تند می باشد. هنگ در طول تابستان جمع آوری شده و جهت فروش به بازار ارسال می گردد .

نوع دانه ایی شیره - (اشکی)

این نوع هنگ به مقدار خیلی کم و به صورت طبیعی از ساقه نبات بدون ایجاد جرح افزای می گردد و از مرغوبترین و نادرترین نوع هنگ بشمار می رود، این نوع هنگ عاری از خاک و خاشاک بوده ظاهری غالباً سطح بیضوی دارد. هنگ دانه ایی نرمی خود را نیز برای مدتی حفظ می نماید. این هنگ در مجاورت هوا سریعاً تیره رنگ شده ابتدا به رنگ بنفش تیره و سپس به رنگ سرخ تیره تغییر رنگ می دهد. در صورت شکسته شدن مقطع آن به رنگ سفید یا زرد تیره دیده می شود . از نظر جسامت بزرگتر از نخود است به همین دلیل به نام هنگ دانه ایی مسمی شده است .

نوع توده ایی (متراکم)

این نوع شیره بعد از مراحل آماده سازی نبات در اثر ایجاد جرح در ناحیه تحتانی ساقه ، از محل جرح خارج شده و در عدم موجودیت نظارت کامل جمع آوری می شود این نوع به رنگهای زرد مایل به سرخ روشن، نضواری روشن و خاکستری تیره مشاهده می گردد . سختی آن بیشتر از نوع دانه ایی بوده و ناخالص تر از آن است . به طوریکه در آن ، قطعات ریشه و قطعات کوچک برگ مشاهده می شود ، ارزش هنگ توده ایی از نوع دانه ایی کمتر می باشد .

هینگ دانه دار

صمغ هینگ تودی

مناطق نمو و گسترش هنگ

ساحه نمو و گسترش هنگ متنوع بوده و مناطق وسیع در صفحات شمال و مناطق غربی افغانستان را به خود اختصاص داده است. هنگ یکی از نباتات اصیل اراضی استپی در کشورهای افغانستان و ایران محسوب می گردد ، انواع مختلف هنگ در افغانستان و کشورهای همجوار آن وجود دارد اما تمامی آن ها تولید شیره نمی نمایند شایان ذکر است که انواع مرغوب در ارتفاعات ۷۰۰ الی ۲۴۰۰ متری از سطح بحر از قابلیت خوب نمویی برخوردار اند .

محیط که هنگ ضرورت دارد

نبات هنگ در زمین های بایر ، ریگی خشک ، همراه ترکیبات آهکی در مناطق معتدل آسیا می روید . خاک محل نموی هنگ معمولاً که دارای عمق کم ، و شیب زیاد فرسایش یافته است ، خاک های قلوی که با پی اچ ۸ برای رشد و نموی هنگ مناسب می باشند . لازم به ذکر است که

ضخامت خاک با تراکم بوته در هکتار نسبت مستقیم دارد محل نموی هنگ در افغانستان در تقسیم بندهای اقلیمی مربوط اقلیم نیمه بیابانی بوده از نظر ارتفاع از سطح بحر بلند باشد بهتر است. محل نموی هنگ اکثراً در ارتفاعات بیشتر از ۱۰۰۰ متر از سطح بحر تشخیص گردیده است. نبات هنگ بیشتر در مناطقی با پستی و بلندی زیاد و با سنگ های مادر ی آهک ی دیده می شود. این نبات در اواسط ماه حوت سبز می شود و قادر به تحمل برودت زیاد می باشد. نیاز آبی نبات هنگ بین ۱۵۰ الی ۲۵۰ میلی متر در سال متغیر می باشد.

دوره رشد و دوره استراحت هنگ

مرحله رشد نبات از اوائل بهار تا اواسط ماه سرطان ادامه دارد. سپس دوره خواب بوته های نابالغ آغاز و تا بهار سال آینده به طول خواهد انجامید. حیات نبات توسط اندامهای زیرزمینی (ریشه) حفظ می شود. سال بعد نبات هنگ دوباره از جوانه ایی که روی ریشه و در زیر خاک قرار گرفته است برگهای جدیدی تشکیل می گردد و نبات ادامه حیات می دهد.

تکثیر هنگ

تنها راه تجدید حیات طبیعی نبات هنگ از طریق تولید و توزیع تخم است. هر ساقه گل دهنده نبات هنگ مقدار زیادی تخم را در دستجات چتری مانند تولید می نماید. تخم های سبک هنگ از طریق وزش باد، در ساحه نموی نبات پراکنده می گردند و سپس سبز خواهند شد. طول تخم هنگ ۹ الی ۱۲ ملی متر و عرض آن ۵ الی ۵٫۷ میلی متر می باشد، وزن هزار دانه تخم ۵٫۱۲ گرم می باشد، استاندارد قوه نموی تخم هنگ بیش از ۹۰ صد فی بوده و تخم تا ۳ سال قوه نموی خود را حفظ می کند. استاندارد خالصیت تخم هنگ در حدود ۸۰ فیصد می باشد. از آنجا که این نبات منبع با ارزش درآمد برای تعداد از دهاقین افغانستان است، توصیه می گردد تا ساکنین مناطقی که هنگ در آن جمع آوری می گردد با هماهنگی نهادهای ملی و بین المللی، پس از جمع آوری تخم هنگ اقدام به پاشیدن آن در مناطق مورد نظر در چراگاهها نمایند، تا نه تنها از انقراض هنگ پیشگیری گردد، بلکه به تعداد این نبات با ارزش افزوده شود. همچنان باید گفت بهترین زمان جمع آوری تخم هنگ قبل از رها شدن طبیعی آن است.

کشت هینگ در اقتصاد کشور

بته هینگ در مدت ۳ الی چهار سال به حاصل می رسد؛ یعنی می توانیم پس از سال ۳ یا ۴ چهارم شیره آنرا جمع کنیم. و همان بوته را در آخر همان سال در زیر خاک می پوشانیم. و یک سال در میان وقفه می دهیم و بعد از یک سال دوباره همان بوته شیر می دهد. و به همین ترتیب یک بوته تا (۲۵ الی ۳۰) سال شیر می دهد. از یک بوته در یک سال ۱۲ الی ۱۶ بار شیر می گیریم؛ یعنی این نبات گیاهی است که از عمر بالای برخوردار است...

این نبات از ارزش اقتصادی عالی برخوردار است. بازار جهانی دارد. یک سیر شیره این گیاه در بازار داخلی در حدود ۵۰ الی ۶۰ هزار افغانی به فروش می رسد...

اگر از تخم این نبات استفاده کنیم. در یک جریب زمین به مقدار ۷ الی ۸ کیلو تخم یا دانه هینگ نیاز است؛ یعنی پاشیده می شود. اگر نهال استفاده کنیم در یک جریب زمین به تعداد (۷۰۰۰ الی ۸۰۰۰) هزار نهالی یا قلمچه نیاز است. و همین ۷۰۰۰ الی ۸۰۰۰ هزار نهالی کم از کم فی دانه ای آن ۳۰۰ تا ۴۰۰ افغانی حاصل می دهد. قابل ذکر است که اگر ۳۰۰ افغانی فی بوته را حساب کنیم. ۲۰ لک

افغانی فقط مفاد در یک سال آن می‌شود. و به همین ترتیب بعد از یکسال در بین وقفه همان بوته به همین مقدار حاصل می‌دهد. در مدت ۳ ماه تقریباً ۱۶ بار یک بوته آنرا مانند پوست سیر واری بریش می‌کنند.

شیره این نبات نظر به جسامت بته فرق می‌کند. اگر بوته بزرگ باشد زیاد تر شیره می‌دهد. بر عکس آن کوچک باشد کمتر... یک بوته متوسط این نبات ۵۰ تا ۱۰۰ گرام شیره می‌دهد.

کشت بشکل تخم

در چقورک‌هایی که جهت بهره برداری هنگ قبلاً به وسیله داس ایجاد شده به صورتی که در هر چقورک ۴ الی ۳ دانه تخم قرار می‌گیرد و روی آن با خاک پوشانیده می‌شود. مفاد این روش این در آن است چقورک ها که به عنوان محل ذخیره آب عمل نموده و رطوبت بیشتری در اختیار تخم و نبات قرار می‌دهد.

تخم پاشی در زمینی انجام می‌شود که زیاد سخت نباشد. تخم باید به طور یکنواخت در سطح زمین پخش گردد به طوری که هم از تراکم بوته‌ها پس از سبز شدن جلوگیری شود، و هم اینکه خیلی با فاصله زیاد کشت نشود. رطوبت ۶۰ الی ۷۰ فیصدی و حرارت ۱۲ الی ۱۵ درجه سانتی‌گراد برای جوانه زدن هنگ مناسب است. نظر به منطقه زمان کاشت بهتر است قبل از فصل بارندگی

باشد.

تاریخچه استفاده از هنگ

مردم مدیترانه برای اولین بار با نبات هینگ آشنا شدند. این گیاه بالاخر لشکرکشی اسکندر کبیر از کشور افغانستان و ایران وارد اروپا شد. آنها در تصور بودند که آنها گیاهی تقریباً مشابه سیلفیوم معروف سیرن در آفریقای شمالی پیدا کرده‌اند. از آن پس در پخت و پز استفاده می‌نمودند. ماده سیلفیم منقرض شد. هینگ در میان طبیبان و همچنین آشپزها محبوبیت بیشتری پیدا کرد.

اسا فوتید یا هینگ نیز بارها در ادبیات یهود مانند میشنا ذکر شده است. میمونیدس همچنین در تورات میشنه می‌نویسد: "در فصل بارانی، فرد باید غذای گرم با ادویه زیادی بخورد. لازم است مقدار محدودی خردل (میوه نخود مانند) و هینگ را بخورد. بعداً استفاده از هینگ در اروپا فراموش

گردید. در کشور هند هینگ به طور وسیع مورد استفاده قرار می گیرد. زیرا در هند بنا بر رسم مذهبی خوردن پیاز و سیردر برابر کرشنا ممنوع بوده به عوض از هنگ استفاده می نمایند. فدایان هری کرشنا نیز از هینگ در غذای خود استفاده می کنند، زیرا اجازه مصرف پیاز یا سیر ندارند. هینگ را عربها پس از اشغال افغانستان به کشورهای عربی برده توسط تعدادی از دانشمندان و داروسازان عرب مورد استفاده قرار می گرفت. ابن سینا در مورد اثرات هینگ بر هضم غذا بحث نموده است. ابن البیتار و فخرالدین رازی برخی از اثرات دارویی مثبت را بر روی سیستم تنفسی توصیف کردند.

پس از سقوط امپراتوری روم، تا قرن شانزدهم هینگ در اروپا نادر بود اگر میبود مردم تنها بنام دارو استفاده می کردند. در دوران رنسانس ایتالیا، از هینگ به عنوان بخشی از مراسم جن گیری استفاده می شد.

مراحل جمع آوری شیرۀ هنگ

جمع آوری شیرۀ هنگ به سه مرحله تقسیم می شود

1. مرحله نشانه گذاری: در اوایل بهار بته های هنگ شناسایی شده و با گذاشتن قطعات سنگی محل آن نشان گذاری میشود
2. مرحله تربیه یا سایه اندازی: خاک اطراف ساقه نبات را کنار زده بخاطر کاهش اثر باران و نور آفتاب محل را باسنگ می پوشانند.

3. ۱۶ بار مرحله برداشت شیرۀ در یک سال می باشد. مرحله اول آن پس از ۴۰ روز یعنی اواخر ثور ساقه از ناحیه سطح زمین قطع شده که با این عمل شیرۀ خارج و پس از سخت شدن جمع آوری می گردد. جرح ها عمدتاً ۲ الی ۳ میلیمتر و به عرض ساقه نبات صورت گرفته و به ضخامت قبل از انجام جرح بعدی شیرۀ تجمع یافته بر روی ریشه به کمک قاشق مخصوص جمع آوری می گردد. بیشترین شیرۀ از برش پنجم به بعد آغاز شده معمولاً که نظر به شرایط آب و هوایی و قدرت ریشه ۱۰ تا ۱۶ عمل جرح بار انجام پذیرفته می تواند. جمع آوری هنگ هر ۲ روز یک مرتبه الی ۳ ماه تداوم می یابد. در این روش حد اوسط تولید هر بته ۴۰ گرم و برداشت هر نفر از ۲۸۰۰ بته در یک دوره ۷۰ کیلوگرم تخمین می گردد. محصول جمع آوری شده بعد از یک پوشش پلاستیکی در جعبه های چوبی بسته بندی می گردد. بعضی ها نیز که شیرۀ گیاه هنگ را می گیرند البته زحمت زیادی دارد چون بایستی ابتدا با تکیه ی دو سنگ به یکدیگر سایه بانی برای هر بوته درست کنند و بعد از چند روز برگ های بوته را از قسمت انتهایی آن که به ریشه وصل است جدا و قسمت باقی مانده را تیغ بزنند و پس از چند روز شیرۀ و صمغی از آن تراوش میکند که همان انگوزه است و این کار پیش از طلوع آفتاب انجام میگیرد که در حال حاضر کمتر کسی به این کار اشتغال دارد.

تدابیر احتیاطی درموقع کندن کردن

الف: نهایت کوشش شود که بیخ (ریشه تیوبر مانند) آن زخمی نگردد.
ب: قسمت بالای ریشه آن از یکنیم الی دوسانتی (۱.۵ الی ۲) متر زیادتیر از خاک بیرون نگردد.
س. هر بته که کنده میشود آنرا تاحدی که امکان دارد به یاد داشته باشید. که از ضایع شدن بته جلوگیری شود.

مرحله لغ (پاککاری)

در این مرحله قسمت بالائی ریشه تیوبر مانند که در مرحله اول بعد از کندن کاری دوباره زیر خاک شده بود، همان خاک را توسط مترکه (تیشه گگ خورد) پس دور کرده، توسط برس خوب پاککاری و صاف میکند تا در زمان جمع آوری شیره محصول آن از بقایای نباتات (مثل برگ، چوبک ها و غیره ...) پاک باشد. بعداً از حصه بالائی آن توسط دسکاله تیزیکه پارچه به اندازه تقریباً سه سانتی متر مربع (3cm^2) که ضخامت آن نیم سانتی متر باشد می برد، یا برش میکند. به تعقیب آن بخاطر آفتاب گیر بالای آن پتری یا سنگ هموار گذاشته می شود. در این مرحله تمام بته ها که در مرحله کندن کاری یا لچ شده به این طریق پاککاری و صاف میگردد. و این مرحله مدت 4 روز رادبر میگردد. و هم درین مرحله ساحات برای هر روز جهت جمع آوری شیره (محصول هنگ) تقسیمات میگردد.

تدابیری احتیاطی در زمان اجرای مرحله پاککاری (لغ)

۱. بعد از پاککاری باید پتری را دوباره بالای آن گذاشته شود.
۲. بالای پتری (ساختمان نیم دایروی از تیکر آهن ، کدو خشک شده) باید سنگ گذاشته شود تا در موقع وزش باد، از بردن آن کاملاً حفاظت کند. قابل یار آوری است که (وزن سنگ باید به اندازه زیاد نباشد که پتری را بشکنانند و یا هم آنقدر سبک باشد که باد آنرا بی جا کند.
۳. در زمان بریدن زیاد احتیاط شود که دسکاله برش به سنگ و غیره چیز نخورد.

انواع دسکاله جمع آوری شیره

طرز العمل (طرز گرفتن شیره) :

اولاً پتری را که بالای آن قرار دارد از سر آن دور کرده و بعداً ریشه تیوبر مانند که در مرحله پاککاری قسمت بالائی آن بریده بود، شیره بیرون شده که این شیره الی چهل (دفعه) سوم و چهارم شکل دانه را دارد و از آن توسط دسکاله شیره گیر جمع آوری میشود. سپس جای که شیره از آن خوب جمع آوری شد، توسط دسکاله تیز (دسکاله برش) یا جای برش شده گی را دوباره بریده و پارچه که از آن برید کشتی نامیده میشود. قابل تذکر است که هر اندازه که ضخامت کشتی آن نازک باشد به همان اندازه خوب شیره می دهد، و هم دوره شیره دهی آن طولانی تر می شود (زود خشک نه می شود) و هم در مقدار تولید شیره تزیید قابل ملاحظه به میان می آید (ضخامت کشتی در آن صورت نازک برید میشود. که دسکاله به اندازه پل ریش تیز باشد). و هم محل که بریده می شود باید شکل قاب مانند راداشته باشد، تا در موقع جمع آوری شیره از ریختن آن جلوگیری شود. سپس پتری را جهت

جلوگیری از آفتاب بالای آن گذاشته می شود، به این ترتیب پروسه مذکور ۱۴ الی ۱۵ دفعه چهارروز بعد تکرار میشود.

خصوصیات جمع آوری هینگ که مارا موفق میسازد

- * در موقع جمع آوری شیره و بریدن آن اسمان ابری نباشد.
- * در موقع بریدن باید دسکاله برش به سنگ یا زمین نخورد، از این حادثه زمان جلوگیری مشود که در قسمت آخر محل که بریده میشود یک حصه بریده ناشده گی باقی بماند
- * بعضی از آفات که با لای مقدار تولید محصول اثر منفی دارد و تولید آنرا شدیداً متضرر میسازد که قرار ذیل است و عبارت اند از:
 ۱. سرازیر شدن باران های شدید بعد از مرحله کند کردن الی ختم مرحله جمع آوری .
 ۲. طوفان های شدید که پتری را از هنگ دور می کند .
 ۳. چراندن حیوانات در مناطق که هنگ دارد. (که حیوانات هم پتری را از سر بته هنگ دور می کند).
 ۴. در هوای ابری از بریدن هنگ خودداری گردد.در حصه آفات که رسیدگی به آن امکان پذیر است باید در رفع نمودن آن تا حدی امکان کوشش به خرج داده شود تا از وقوع چنین حوادث جلوگیری شود.

خواص درمانی

گرچه هنگ ماده بد بو و ناخوش آیند است اما ادویه ای که از این شیره متعفن می سازند در سراسر جهان مورد نیاز است هنگ که در زبان لاتین آنرا (فیرولا آسافویتیدا) میگویند موارد فراوان استعمال طبی دارد و یکرشته از امراض، را برطرف می کند.

تقویت کننده معده : ضد رطوبتهای بلغمی . ضد ام الصبیبان (صرع کودکان) ، ضد عفونی کننده دهان و آن را روی دندان پوسیده یا در حال پوسیدن قرار دهید درد دندان را ساکت می کند. ضد انگل و رطوبت داخل دستگاه غذا خوری بدن. ضد تشنج.

پودر زهر نیش حشرات و جانوران: مقداری صمغ را در روغن زیتون حرارت داده حل کنید و آنرا بصورت گرم گرم بر محل نیش حشرات بگذارید. هنگ اصولاً ضد میکروب های مضره و ضد موجودات طفیلی می باشد، برای اختلالات عصبی مفید بوده و برای درمان سنگ گرده توصیه شده است. جهت کاهش تب های شدید استفاده شده، مقاومت سیستم دفاعی بدن را تقویت می نماید. این نبات از ارزش اقتصادی بالایی برخوردار است و از شیره آن بیش از ۶۰ نوع علفکش ۶۰۰ نوع ادویه طبی برای معاجه امراض انسانی و حیوانی همچنین به دست می آید. متأسفانه به علت نبود صنعت تبدیل آن به ادویه عصری ، این نبات طبی به صورت خام به سایر کشور ها ارسال و به صورت ادویه عصری دو باره وارد افغانستان مشود. امروزه از هنگ در صنایع عطر سازی نیز کاربرد وسیعی صورت می گیرد .

از هنگ بعنوان خوراکی استفاده های متنوعی می شود دوست داشتنی ترین و اصیل ترینش همان آش هنگ است که بسیار خوشمزه است بصورت ترشی نیز تهیه می شود بصورت خام قابل خوردن است و گلو را کمی اذیت می کند چون بسیار تند است بعضی پخته شده آن را بصورت آبپز با ماست می خورند که بسیار طعم لذیذی دارد برخی آن را در آفتاب خشک نموده و بصورت پودر همراه دوغ مصرف می نمایند

هنگام نوروز بافق رسم است که یکروز به اتفاق اعضای خانواده به نیت چیدن هنگ به کوه می روند و علاوه بر يك گردش بسیار به یاد ماندنی هنگ می چینند و شاید واقعاً لذت بخش است ؟

معمولاً این بوته در منطقه حفاظت شده کوه بافق، ارتفاعات منطقه بیشه در، ارتفاعات و تپه های مشرف به دهات دولت آباد و شیطور، گردنه گزو در منطقه سبز دشت طور طبیعی می روید.

طوری که در تصویر می بینید در بازار جهان بنام هینگ فروخته میشود یعنی نام خالص افغانی منابع

۱. اسافوتاید و شرح آن در ویکی پدیا انگلیس

<https://en.wikipedia.org/wiki/Asafoetida>

۲. گود فود در باره هینگ نشرات بی بی سی نوشته تیم غذایی

<https://www.bbcgoodfood.com/glossary/asafoetida-glossary>

۳. ادویه اسافوتاید نوشته سایت امزون

<https://www.amazon.com/Rani-Asafoetida-Natural-NON-GMO-Indian/dp/B006POH22Y>

۴. شیوه های مناسب برای کشت و بهره برداری هینگ نشریه ویبساید وزارت زراعت

<https://www.mail.gov.af/dr/node/3427>

۵. مجموعه مقالات در مورد هینگ نوشته شرکت کشاورزی هینگ کوه بهار در ویبساید فیس بوک

<https://www.facebook.com/Hing.services>

۶. علاقمندی دهاقین بامیانی به کشت و پرورش هینگ نوشته رادیو کلید

<https://tkg.af/2020/08/23/%D8%B9%D9%84%D8%A7%D9%82%D9%85%D9%86%D8%AF%DB%8C-%D8%AF%D9%87%D8%A7%D9%82%DB%8C%D9%86-%D8%A8%D8%A7%D9%85%DB%8C%D8%A7%D9%86%DB%8C-%D8%A8%D9%87-%DA%A9%D8%B4%D8%AA-%D9%88-%D9%BE%D8%B1%D9%88%D8%B1%D8%B4/>

۷. روش کاشت و پرورش آنغوزه گیاه با سود بالا نوشته سایت نمناک

<https://namnak.com/%D8%A2%D9%86%D8%BA%D9%88%D8%B2%D9%87.p54793>

۸. نبات هنگ روش کاشت جمع اوردی محصول یا شیره آن نوشته بکتاش حکیمی متخصص زراعت

ولایت بلخ

<http://www.2007baktash.blogfa.com/post/26>